2024/613

7.3.2024

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2024/613

ze dne 18. prosince 2023

k návrhu aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu Litvy v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030 a k souladu opatření Litvy s unijním cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace

(Pouze litevské znění je závazné)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 ([1]), a zejména na čl. 9 odst. 2 a čl. 14 odst. 6 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 ([2]), a zejména na čl. 7 odst. 2 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

Doporučení k návrhu aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu Litvy v oblasti energetiky a klimatu (NKEP) na období 2021–2030

(1) Litva předložila návrh aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu dne 28. června 2023.

(2) Článek 3 a příloha I nařízení (EU) 2018/1999 (dále jen „nařízení o správě“) stanoví prvky, které mají aktualizované integrované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu obsahovat. V prosinci 2022 přijala Komise pokyny pro členské státy týkající se procesu a rozsahu přípravy návrhu a konečné verze aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu ([3]). V pokynech byly určeny osvědčené postupy a popsány důsledky nedávného politického, právního a geopolitického vývoje v politikách v oblasti energetiky a klimatu.

(3) V souvislosti s plánem REPowerEU ([4]) a v rámci cyklů evropského semestru 2022 a 2023 se Komise výrazně zaměřila na reformní a investiční potřeby členských států v oblasti energetiky a klimatu, aby urychlením ekologické a spravedlivé transformace posílila energetickou bezpečnost a cenovou dostupnost. To se odráží ve zprávách o Litvě 2022 a 2023 ([5]) a v doporučeních Rady pro Litvu ([6]). Nejnovější doporučení pro zemi by měly členské státy zohlednit v konečných verzích svých aktualizovaných integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu.

([1]) Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1.
([2]) Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1.
([3]) Sdělení Komise o pokynech pro členské státy k aktualizaci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030 (Úř. věst. C 495, 29.12.2022, s. 24).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 617 final, SWD(2023) 615 final.
([6]) COM(2022) 617, doporučení pro doporučení Rady; COM(2023) 615 final, doporučení pro doporučení Rady.

(4) Doporučení Komise týkající se plnění vnitrostátních cílů podle nařízení o „sdílení úsilí“ ([7]) vycházejí z pravděpodobnosti, že členské státy dodrží cíle pro rok 2030, s přihlédnutím k pravidlům pro využívání flexibility podle uvedeného nařízení.

(5) Cílem doporučení Komise týkajících se zachycování, využití a ukládání uhlíku (CCUS) je získat přehled o zamýšleném zavádění těchto technologií na vnitrostátní úrovni, včetně informací o ročních objemech CO_2, u nichž se plánuje, že budou do roku 2030 zachyceny, v členění podle zdroje zachyceného CO_2 pocházejícího ze zařízení, na něž se vztahuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ([8]), nebo z jiných zdrojů, jako jsou biogenní zdroje nebo zachycování přímo ze vzduchu; o plánované dopravní infrastruktuře pro CO_2 a o případné vnitrostátní kapacitě pro ukládání CO_2 a objemech vtláčení CO_2, u nichž se plánuje, že budou v roce 2030 k dispozici.

(6) Doporučení Komise týkající se výkonnosti podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ([9]) o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (dále jen „nařízení o LULUCF“) se zabývají tím, jak členský stát naplňuje pravidlo nulového pasivního zůstatku na období 2021–2025 (období 1) a svůj vnitrostátní cíl pro období 2026–2030 (období 2) s přihlédnutím k pravidlům pro využívání flexibility stanoveným v uvedeném nařízení. Doporučení Komise rovněž zohledňují, že v období 1 budou případná překročení emisí podle nařízení o LULUCF automaticky převedena pod nařízení o „sdílení úsilí“.

(7) Má-li adaptace na změnu klimatu náležitě podpořit dosažení cílů v oblasti energetiky a zmírňování změny klimatu, je nezbytné identifikovat potenciální nebezpečí, která jsou se změnou klimatu spojená, a analyzovat zranitelnost a rizika v oblasti klimatu, která mohou mít dopad na příslušné oblasti, obyvatelstvo a odvětví. Doporučení Komise týkající se adaptace zohledňují, v jaké míře Litva do svého aktualizovaného NKEP začlenila adaptační cíle, které zohledňují klimatická rizika, jež by Litvě mohla bránit v plnění cílů a úkolů energetické unie. Bez konkrétních adaptačních politik a opatření, plánovaných a prováděných, je dosažení cílů v jednotlivých rozměrech energetické unie ohroženo. V situaci měnících se klimatických podmínek vyžaduje zvláštní pozornost hospodaření s vodou, a to s ohledem na rizika narušení dodávek elektřiny, neboť povodně, vysoké teploty a sucho mají dopad na výrobu energie.

(8) Doporučení Komise týkající se ambicí v oblasti energie z obnovitelných zdrojů vycházejí ze vzorce stanoveného v příloze II nařízení (EU) 2018/1999, který je založen na objektivních kritériích, a z hlavních politik a opatření, které v návrhu aktualizovaného NKEP Litvy chybí, aby bylo možné včas a nákladově efektivním způsobem dosáhnout vnitrostátního příspěvku Litvy k závaznému cíli Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů ve výši nejméně 42,5 % v roce 2030, a to se společným úsilím o jeho zvýšení na 45 % podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ([10]), pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů. Doporučení Komise

([7]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26), ve znění nařízení (EU) 2023/857 ze dne 19. dubna 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a nařízení (EU) 2018/1999 (Úř. věst. L 111, 26.4.2023, s. 1).

([8]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32).

([9]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ze dne 30. května 2018 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 1), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/839 ze dne 19. dubna 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2018/841, pokud jde o oblast působnosti, zjednodušení pravidel pro vykazování a zajištění souladu a stanovení cílů členských států pro rok 2030, a nařízení (EU) 2018/1999, pokud jde o zlepšení monitorování, vykazování, sledování pokroku a přezkum (Úř. věst. L 107, 21.4.2023, s. 1).

([10]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652 (Úř. věst. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

rovněž vycházejí z příspěvku Litvy ke specifickým cílům článků 15a, 22a, 23, 24 a 25 uvedené směrnice a ze souvisejících politik a opatření k jejímu rychlému provedení ve vnitrostátním právu a uplatňování. Doporučení odrážejí význam rozvoje komplexního dlouhodobého plánování pro zavádění energie z obnovitelných zdrojů, a zejména větrné energie, s cílem zvýšit viditelnost evropského výrobního odvětví a provozovatelů sítí v souladu s evropským balíčkem opatření v oblasti větrné energie ([11]).

(9) Doporučení Komise týkající se vnitrostátního příspěvku v oblasti energetické účinnosti vycházejí z článku 4 směrnice (EU) 2023/1791 o energetické účinnosti ([12]) a vzorce v příloze I uvedené směrnice a ze souvisejících politik a opatření, kterými se provádí.

(10) Doporučení Komise se zaměřují zvláště na cíle, úkoly a příspěvky a související politiky a opatření k naplnění plánu REPowerEU za účelem rychlého ukončení závislosti na ruských fosilních palivech. Jsou v nich zohledněny zkušenosti získané při provádění balíčku „Bezpečná zima díky úsporám plynu“ ([13]). Doporučení odrážejí naléhavou nutnost posílit odolnost energetického systému s ohledem na povinnosti vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky ([14]) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 o bezpečnosti dodávek zemního plynu ([15]) a v souladu s doporučením Komise o ukládání energie ([16]).

(11) Doporučení Komise zohledňují potřebu urychlit integraci vnitřního trhu s energií s cílem zvýšit úlohu flexibility a posílit postavení spotřebitelů a zajistit jejich ochranu. Zohledňují rovněž důležitost zjištění počtu domácností trpících energetickou chudobou v souladu s požadavky článku 3 nařízení (EU) 2018/1999 a doporučení Komise (EU) 2023/2407 ([17]).

(12) Doporučení Komise odrážejí význam zajištění dostatečných investic do výzkumu a inovací v oblasti čisté energie s cílem podpořit jejich rozvoj a výrobní kapacity, včetně vhodných politik a opatření pro energeticky náročná průmyslová odvětví a další podniky, a dále potřebu zvýšit kvalifikaci pracovní síly pro průmysl s nulovými čistými emisemi s cílem upevnit v Unii silnou, konkurenceschopnou a čistou ekonomiku.

(13) Doporučení Komise vycházejí ze závazků přijatých v rámci Pařížské dohody, pokud jde o postupný útlum využívání fosilních paliv, jakož i z důležitosti postupného ukončování dotací na fosilní paliva.

(14) Doporučení Komise týkající se investičních potřeb navazují na její posouzení, zda návrh aktualizovaného plánu poskytuje celkový přehled investičních potřeb k dosažení cílů, úkolů a příspěvků pro všechny rozměry energetické unie, zda uvádí zdroje financování a rozlišuje přitom soukromé a veřejné zdroje zda jsou investice, které plán uvádí, v souladu s plánem Litvy pro oživení a odolnost, litevskými plány spravedlivé územní transformace a doporučeními pro Litvu na období 2022–2023 vydanými v rámci evropského semestru a zda návrh zahrnuje důkladné makroekonomické posouzení plánovaných politik a opatření. NKEP by měl zajistit transparentnost a předvídatelnost vnitrostátních politik a opatření, aby se posílila investiční jistota.

([11]) Sdělení o Evropském akčním plánu pro větrnou energii, COM(2023) 669 final ze dne 24. října 2023, a sdělení o plnění cílů EU v oblasti obnovitelné energie na moři, COM(2023) 668 final.

([12]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (přepracované znění) (Úř. věst. L 231, 20.9.2023, s. 1).

([13]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, „Bezpečná zima díky úsporám plynu“, COM(2022) 360 final.

([14]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ze dne 5. června 2019 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a o zrušení směrnice 2005/89/ES (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 1).

([15]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010 (Úř. věst. L 280, 28.10.2017, s. 1).

([16]) Doporučení Komise ze dne 14. března 2023 o ukládání energie – podpora dekarbonizovaného a bezpečného energetického systému EU (Úř. věst. C 103, 20.3.2023, s. 1).

([17]) Doporučení Komise (EU) 2023/2407 ze dne 20. října 2023 týkající se energetické chudoby (Úř. věst. L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(15) Doporučení Komise odrážejí zásadní význam širokých regionálních konzultací a zajištění včasné a inkluzivní konzultace o plánu, včetně účinné účasti veřejnosti s dostatečnými informacemi a časovým rámcem, v souladu s Aarhuskou úmluvou ([18]).

(16) Doporučení Komise týkající se spravedlivé transformace odrážejí posouzení toho, zda litevský plán dostatečně podrobně identifikuje příslušné sociální dopady klimatické a energetické transformace a její dopady na zaměstnanost a dovednosti a zda popisuje odpovídající doprovodné politiky a opatření, které spravedlivou transformaci podporují, a zda současně přispívá k prosazování lidských práv a genderové rovnosti.

(17) Doporučení Komise Litvě vycházejí z posouzení návrhu jejího aktualizovaného NKEP ([19]), které se zveřejňuje souběžně s tímto doporučením.

(18) Litva by měla tato doporučení náležitě zohlednit při vytváření konečné verze svého aktualizovaného integrovaného NKEP, který má být předložen do 30. června 2024.

Doporučení týkající se souladu s unijním cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace

(19) Podle nařízení (EU) 2021/1119 (evropský právní rámec pro klima) je Komise povinna posoudit soulad vnitrostátních opatření s cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace. Soulad opatření Litvy s těmito cíli již Komise posoudila ([20]). Níže uvedená doporučení z uvedeného posouzení vycházejí. Litva by měla tato doporučení náležitě zohlednit a naplnit je v souladu s evropským právním rámcem pro klima.

(20) Prostředky na adaptaci lze získat z různých nástrojů financování EU. Při sestavování vnitrostátních plánů v rámci příslušných fondů EU by členské státy měly zvláštní pozornost věnovat otázkám odolnosti vůči změně klimatu. Žádný z výdajů by neměl poškozovat adaptaci: to znamená že by neměl zvyšovat zranitelnost příjemců ani jiných subjektů.

(21) Místní úroveň má pravomoci, které mohou mít na odolnost vůči změně klimatu širší dopad. Velký význam má vypracování a provádění adaptačních politik na nižší než celostátní úrovni.

(22) Účinné a nákladově efektivní možnosti přizpůsobení se změně klimatu a jejího zmírňování nabízejí přírodě blízká řešení, je-li jejich zavádění podporováno strategickými rámci, politikou a financováním. Tato řešení lze realizovat samostatně nebo je lze začlenit do jiných adaptačních a zmírňujících opatření v kombinaci s technologickými nebo infrastrukturními řešeními. Při realizaci musí být zohledněna složitost ekosystémů a předpokládané účinky změny klimatu, místní kontext, související zájmy a hodnoty i socioekonomické podmínky,

DOPORUČUJE LITVĚ:

POKUD JDE O NÁVRH AKTUALIZOVANÉHO VNITROSTÁTNÍHO PLÁNU V OBLASTI ENERGETIKY A KLIMATU PODLE NAŘÍZENÍ (EU) 2018/1999

1. Stanovit další politiky a opatření, které budou nákladově efektivní, aby se podařilo překlenout mezeru ve výši 0,1 procentního bodu a splnit vnitrostátní cíl v oblasti emisí skleníkových plynů v podobě snížení o 21 % v roce 2030 ve srovnání s úrovněmi roku 2005 podle nařízení o „sdílení úsilí“ a v případě potřeby upřesnit, jak budou k dosažení souladu využity možnosti flexibility, které nařízení o „sdílení úsilí“ nabízí. Doplnit informace o politikách a opatřeních a v této souvislosti jasně vymezit jejich oblast působnosti, harmonogram a pokud možno očekávaný dopad na snížení emisí skleníkových plynů, a to i v případě opatření v programech financování Unie, jako je společná zemědělská politika.

([18]) Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně ve věcech životního prostředí ze dne 25. června 1998 (Aarhuská úmluva).
([19]) SWD(2023) 918.
([20]) Zpráva o pokroku EU při provádění opatření v oblasti klimatu za rok 2023, COM(2023) 653 final, a pracovní dokument útvarů Komise o posouzení pokroku v oblasti přizpůsobení se změně klimatu v jednotlivých členských státech podle evropského právního rámce pro klima, SWD(2023) 932.

2. Určit objem emisí CO_2, které by mohly být do roku 2030 každoročně zachyceny, včetně zdroje. Uvést podrobnosti o způsobu dopravy zachyceného CO_2. Určit celkovou kapacitu pro ukládání CO_2 a objemy vtláčení CO_2, které budou do roku 2030 k dispozici.

3. Zahrnout další opatření v odvětví LULUCF a podrobně popsat jejich časový plán a rozsah a kvantifikovat jejich očekávané dopady, aby se zajistilo, že pohlcení skleníkových plynů bude účinně sladěno s cílem EU pro čisté pohlcení do roku 2030 ve výši −310 milionů tun ekvivalentu CO_2 a s vnitrostátním cílem pro čisté pohlcení ve výši −661 kilotun ekvivalentu CO_2 stanoveným v nařízení (EU) 2018/841. Poskytnout jasné informace o tom, jak jsou veřejné prostředky (jak unijní fondy, včetně společné zemědělské politiky, tak státní podpora) a soukromé financování prostřednictvím režimů uhlíkového zemědělství důsledně a účinně využívány k dosažení vnitrostátního cíle pro čisté pohlcení. Poskytnout informace o stavu a pokroku, kterého má být dosaženo při zajišťování zlepšení směrem k vyšším úrovním přesnosti/zeměpisně přesným souborům údajů pro monitorování, vykazování a ověřování v souladu s částí 3 přílohy V nařízení (EU) 2018/1999.

4. Poskytnout doplňující analýzu příslušné zranitelnosti a rizik v oblasti klimatu, pokud jde o dosažení vnitrostátních cílů, úkolů a příspěvků a politiky a opatření v jednotlivých rozměrech energetické unie. Lépe popsat a kvantifikovat vazbu na konkrétní cíle a politiky energetické unie, které by adaptační politiky a opatření měly podporovat. Dostatečně podrobně stanovit další adaptační politiky a opatření, které napomohou tomu, aby Litva splnila své vnitrostátní cíle, úkoly a příspěvky v rámci energetické unie.

5. Poskytnout odhadované trajektorie a dlouhodobý plán zavádění technologií v oblasti energie z obnovitelných zdrojů v příštích deseti letech s výhledem do roku 2040. Zahrnout orientační cíl pro inovativní technologie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030 v souladu se směrnicí (EU) 2018/2001 v platném znění. Zahrnout konkrétní cíle přispívající k orientačním dílčím cílům v oblasti budov a průmyslu pro rok 2030. Potvrdit, že odhady obsažené v plánu představují závazný cíl v oblasti vytápění a chlazení na období 2021–2025 a 2026–2030. Upřesnit, jakého cíle hodlá Litva dosáhnout v odvětví dopravy pomocí povinnosti uložené dodavatelům paliv, a to i prostřednictvím dílčího cíle pro pokročilá biopaliva a paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu, přičemž je třeba zajistit, aby byla dodržena minimální úroveň paliv z obnovitelných zdrojů nebiologického původu v roce 2030. Potvrdit závazné úrovně pro paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu používaná v průmyslu v roce 2030.

6. Zahrnout podrobné a kvantifikované politiky a opatření způsobem, který umožní včasné a nákladově efektivní dosažení vnitrostátního příspěvku k závaznému cíli Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů ve výši nejméně 42,5 % do roku 2030, s ohledem na společné úsilí o jeho zvýšení na 45 %. Zejména popsat technologie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, pro něž plánuje určit „oblasti pro zrychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie“ s rychlejšími a jednoduššími postupy. Popsat další opatření k zajištění rámce na podporu vyšší integrace mezi elektroenergetickými sítěmi a sítěmi vytápění a chlazení. Popsat, jak bude pokryt návrh povinnosti uložené dodavatelům paliv v odvětví dopravy, a zahrnout srovnatelná opatření na podporu vodíku v průmyslu a připravit EU na obchod s vodíkem z obnovitelných zdrojů.

7. Zahrnout odhady poptávky po bioenergii a nabídky bioenergie v jednotlivých odvětvích a uvést údaje o dovozu a zdroji lesní biomasy využívané pro výrobu energie. Zahrnout posouzení vnitrostátních dodávek lesní biomasy pro energetické účely v období 2021–2030 v souladu s posílenými kritérii udržitelnosti podle článku 29 směrnice (EU) 2018/2001 v platném znění a posouzení slučitelnosti předpokládaného využívání lesní biomasy pro výrobu energie s povinnostmi Litvy podle revidovaného nařízení o LULUCF, zejména pro období 2026–2030, spolu s vnitrostátními opatřeními a politikami k zajištění uvedené slučitelnosti. Zahrnout další opatření na podporu udržitelné výroby biometanu, a to s ohledem na potenciál a výrobu udržitelného bioplynu/biometanu v Litvě, profil spotřeby zemního plynu a stávající infrastrukturu a na využívání digestátu a biogenního CO_2.

8. V co největší možné míře poskytnout očekávaný harmonogram kroků vedoucích k přijetí legislativních a nelegislativních politik a opatření, kterými se ustanovení směrnice (EU) 2018/2001 v platném znění provádějí ve vnitrostátním právu a uplatňují, zejména pokud jde o opatření uvedená v předchozích bodech.

9. Uvést úplné politiky a opatření k dosažení vnitrostátních příspěvků v oblasti energetické účinnosti, a zejména podrobnosti o úloze vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost ve smyslu článku 30 směrnice (EU) 2023/1791 při napomáhání plnění vnitrostátních příspěvků v oblasti energetické účinnosti k cíli EU, včetně využití finančních nástrojů v rámci fondu.

10. Zahrnout aktualizovanou úroveň ambicí pro zajištění energeticky vysoce účinného a dekarbonizovaného vnitrostátního fondu budov a transformace stávajících budov na budovy s nulovými emisemi do roku 2050. Zahrnout průběžné milníky pro roky 2030 a 2040 a srovnání s nejnovější dlouhodobou strategií renovace. Zajistit konzistentnost očekávaného nárůstu konečné spotřeby energie v domácnostech a odhadů úspor energie v budovách v plánu.

11. Posílit odolnost energetického systému, zejména stanovením cíle pro zavádění skladování energie. Podrobněji vysvětlit, jak hodlá Litva nadále podporovat snižování poptávky po plynu do roku 2030. Posoudit přiměřenost ropné infrastruktury (rafinérie, zásoby ropy) vzhledem k očekávanému poklesu poptávky po ropě a k přechodu na nízkouhlíkové alternativy.

12. Předložit jasné cíle a úkoly týkající se reakce na poptávku, aby se na základě posouzení potřeb flexibility zlepšila flexibilita systému. Popsat konkrétní opatření k usnadnění integrace do energetického systému v souvislosti s článkem 20a směrnice (EU) 2018/2001 ve znění směrnice (EU) 2023/2413. Specifikovat, jakým způsobem bude Litva rozvíjet konkurenceschopnější maloobchodní trhy a posilovat postavení spotřebitelů na maloobchodním trhu.

13. Aktualizovat posouzení situace v oblasti energetické chudoby a cíle snížení energetické chudoby podle požadavků nařízení (EU) 2018/1999 a s ohledem na doporučení (EU) 2023/2407.

14. Podrobněji vyjasnit vnitrostátní cíle v oblasti výzkumu, inovací a konkurenceschopnosti za účelem zavádění čistých technologií a v této souvislosti stanovit cestu pro roky 2030 a 2050 na podporu dekarbonizace průmyslu a přechodu podniků na klimaticky neutrální a oběhové hospodářství. Předložit politiky a opatření na podporu rozvoje projektů pro nulové čisté emise, včetně těch, které jsou relevantní pro energeticky náročná odvětví. Popsat předvídatelný a zjednodušený regulační rámec pro povolovací postupy a způsob, jakým bude tam, kde je to potřebné, zjednodušen přístup k vnitrostátnímu financování. Poskytnout podrobné politiky a opatření, které umožní rozvoj dovedností souvisejících s čistou energií a usnadní otevřený obchod pro odolné a udržitelné dodavatelské řetězce klíčových součástí a zařízení pro nulové čisté emise.

15. Specifikovat reformy a opatření k mobilizaci soukromých investic, které jsou potřebné k dosažení cílů v oblasti energetiky a klimatu. Zlepšit a rozšířit analýzu investičních potřeb tak, aby zahrnovala komplexní a ucelený přehled potřeb veřejných a soukromých investic v souhrnu a v členění podle odvětví. Doplnit přístup „shora dolů“ pro celé hospodářství projektově specifickým posouzením „zdola nahoru“. Uvést rozpis celkových investičních potřeb s dalšími informacemi o vnitrostátních, regionálních a unijních zdrojích financování a také o soukromých finančních zdrojích, které mají být mobilizovány. Přidat stručný popis typu režimu finanční podpory zvoleného pro provádění politik a opatření, které jsou financovány z veřejného rozpočtu, a využívání kombinovaných finančních nástrojů využívajících granty, půjčky, technickou pomoc a veřejné záruky, včetně úlohy vnitrostátních podpůrných bank v příslušných režimech a/nebo způsobu mobilizace soukromého financování. Zvážit jako možný zdroj financování nákladově efektivní provádění převodů do jiných členských států podle nařízení o „sdílení úsilí“. Poskytnout důkladné posouzení makroekonomického dopadu plánovaných politik a opatření.

16. Nastínit, jak jsou politiky a opatření obsažené v aktualizovaném plánu sladěny s litevským národním plánem pro oživení a odolnost a kapitolou REPowerEU.

17. Podrobněji vysvětlit, jak a do kdy hodlá Litva ukončit zbývající dotace na fosilní paliva.

18. Poskytnout podrobnější informace o důsledcích klimatické a energetické transformace v sociální oblasti a v oblasti zaměstnanosti a dovedností nebo o jakýchkoli jiných distribučních dopadech této transformace a o plánovaných cílech, politikách a opatřeních na podporu spravedlivé transformace. Specifikovat formu podpory, dopad iniciativ, cílové skupiny a vyčleněné zdroje s ohledem na doporučení Rady ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu ([21]). V co největší možné míře zahrnout více prvků, které poskytnou odpovídající analytický základ pro přípravu budoucího sociálního klimatického plánu v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 ([22]), včetně informací o tom, jak posoudit výzvy a sociální dopady systému obchodování s emisemi pro spalování paliv v budovách, silniční dopravě a dalších odvětvích na nejzranitelnější skupiny, a určit potenciální příjemce prostředků a příslušný rámec politiky. Vysvětlit, jak rámec politik stanovený v NKEP přispěje k vypracování sociálního klimatického plánu Litvy a jak bude zajištěna soudržnost mezi oběma plány.

19. Rozšířit již tak dobrou regionální spolupráci se sousedními členskými státy v oblasti Baltského moře a v rámci skupiny na vysoké úrovni pro plán propojení baltského trhu s energií, a to i pokud jde o obnovitelné zdroje energie, energetickou účinnost a vnitřní trh, s ohledem na společné výzvy a společné cíle. Pokračovat v úsilí o podepsání zbývajícího požadovaného dvoustranného ujednání o solidaritě pro zajištění bezpečnosti dodávek plynu se sousedními zeměmi (Polskem).

POKUD JDE O SOULAD VNITROSTÁTNÍCH OPATŘENÍ S CÍLEM KLIMATICKÉ NEUTRALITY A SE ZAJIŠTĚNÍM POKROKU V OBLASTI ADAPTACE PODLE NAŘÍZENÍ (EU) 2021/1119

1. Klást větší důraz na otázky odolnosti vůči změně klimatu při využívání podpory z programů financování Unie, jako je společná zemědělská politika, financování politiky soudržnosti a dalších příslušných fondů Unie. Finanční prostředky Unie by měly být vynakládány tak, aby zvyšovaly odolnost vůči změně klimatu a nezvyšovaly zranitelnost (tedy tak, aby významně nepoškozovaly adaptaci).

2. Zavést mechanismy, které zajistí vypracování politik na nižší než celostátní úrovni a jejich pravidelný přezkum a aktualizaci.

3. Podporovat ve vnitrostátních strategiích, politikách a plánech přírodě blízká řešení a ekosystémově založenou adaptaci a poskytovat investice na jejich zavádění.

V Bruselu dne 18. prosince 2023.

Za Komisi
Kadri SIMSON
členka Komise

([21]) Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 35).

([22]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 ze dne 10. května 2023, kterým se zřizuje Sociální klimatický fond a mění nařízení (EU) 2021/1060 (Úř. věst. L 130, 16.5.2023, s. 1).